

HELENA PETÄISTÖ

GALLIAN

KUKKO

kiekku

TAAAS

HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

© 2022 Helena Petäistö ja Kustannusosakeyhtiö Otava

Kansi ja graafinen suunnittelu Tiina Palokoski

ISBN 978-951-1-44552-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

~~~~~

Macronin pieni muistilista

- Voittaa kansalliskokousvaalit
- Tehdä eläkeuudistus
- Kanavoida kansanjoukkojen vastarinta ja riehunta
- Putsata maapallo
- Vahvistaa Eurooppaa
- Panna Putin aisoihin
- Vaihtaa kampausta

Le Point 28.4.2022

SISÄLLYS

GALLIAN KUKKO KIEKUU YHÄ.....	8
1. Ranskan presidentinvaalit - elämääkin suurempi show	32
2. Galliassa kuohuu aina.....	98
3. Gallian kukko kiekuu etenkin Euroopassa ja vähän yli rajojenkin	196
4. Ranskan koronakurimus.....	298
5. Karismaa, egoa ja sitä jotakin - persoonia isolla P:llä.....	346

Cocorico!

GALLIAN KUKKO KIEKUU YHÄ

Huhtikuisen sunnuntai-illan hämärtyessä kurottaa Pariisin sula-valinjainen rautarouva iltavalaistuksessaan koko vartalollaan 330 metrin korkeuteen samalla kun tuhannet ihmiset eri puolilta maata saapuvat paikalle Eiffel-tornia ympäröivään Champ de Marsin puistoon, Mars-jumalan kedolle, jännittämään Ranskan presidentinvaalien tulosta. Vauhdikas musiikki tuo tunnelmaa, joka on jo muutenkin äärimmilleen jännittynyt ja sähköistynyt.

Tänä iltana tuskin kukaan muistaa, että samaan aikaan vain noin 2 000 kilometrin päässä käydään julmaa, veristä sotaa, jossa taistellaan juuri niistä eurooppalaisista arvoista, vapaudesta ja demokratiasta, joita myös Ranskan presidentinvaaleissa on korostettu äärioikeiston uhan tuntuessa huolestuttavan todellisena. Vielä vähemmän kukaan muistaa - jos edes tietää - että juuri tämän Champ de Marsin maahan on kaivettu Pariisin historian suurimmat joukkohaudat 1 700 vuotta sitten. Silloisen maailmanmahdin, Rooman valtakunnan, sotilaat murskasivat lopulta tälle aukiolle aluetta asuttaneet gallialaiset, jotka oli-

vat nousseet vastarintaan lähes yhtä urheasti kuin ukrainalaiset venäläistä maahantunkeutujaa vastaan. Mutta kun gallialaisten aseina olivat vain kirveet ja kehnot miekat raskaasti aseistettua ammattiarmeijaa vastaan, lopputulos oli verilöyly ja roomalainen miehitys.

Musiikki pauhaa jo niin, ettei puistoa reunustavien upeiden vanhojen kerrostalojen arvokkaissa asunnoissa kukaan kuule enää omaa ääntään. Mutta siitä tuskin tulee valituksia, sillä hienon alueen asukkaista taatusti jokainen on äänestänyt Emmanuel Macronia, jonka vaalivalvojaiset on vihdoinkin voitu järjestää täällä Ranskan tunnetuimman symbolin, Eiffel-tornin, alla ja sitä ympäröivässä puistossa. Edelliskerralla viisi vuotta sitten sen esti Anne Hidalgo, voimansa tunnossa ollut Pariisin pormestari. Mutta nyt, kun Madame Hidalgo oma äänisaalis sosialistipuolueen presidenttiehdokkaana jäi ensimmäisellä kieroksella katastrofaaliseen 1,7 prosenttiin, häneltä löytyi enemmän myötämielisyyttä vastustajansa vaalivalvojaisia kohtaan.

Maakunnista tulleista Macronin kannattajajoukoista, varsinkin nuorista, eivät kaikki olleet aiemmin nähneet edes Eiffel-tornia yhtä läheltä puhumattakaan hallituksen ministereistä samoissa juhlissa ihan elävinä. "Ouais, Manu on rautaa!" on viikkokaupalla kampanjatyötä kaupunkien turuilla ja toreilla väsymättä tehneiden JAMien ehdoton mielipide tänä iltana, jolloin he saavat viimein juhlia työnsä tulosta. JAM tarkoittaa *Jeunes avec Macron*, nuoret Macronin kanssa, joita löytyy runsaasti ennen kaikkea kaupungeista.

Kun vaalitulokset tulevan tasavallan presidentin kasvot, ilmestyy hämärtyvässä illassa täsmälleen kello 20 jättiruudulle ja kun vieressä näkyy odotettua suurempi ääniosuus, 58 prosenttia, ei riemulla ole rajoja. Käsivarret nousevat kurkottamaan kohti taivaita, tuhannet Ranskan ja EU:n liput heiluvat käsissä kiivaasti, ja jopa

ministerien tavanomainen arvokkuus on tipotiessään. Hymyistä ja halauksista ei ole tulla loppua, ja kun tiskijukka panee soimaan sopivaa diskomusaa, innostuu pari ministeriä tanssimaan nuorten mukana. Kun moinen riehakkuus välittyy valtakunnan kanaville, paheksuvat Macronin vastustajat sitä närkästyneinä: kansa kärsii, ja ministerit vain tanssivat.

Jo vaali-iltana pomppasi Ranskan kahtiajakautuneisuus silmilte voitonjuhlan arvostelussa sekä siinä, että vielä samana iltana ryntäsi joukko Macronin vastustajia osoittamaan mieltään häntä vastaan Place de la Républiquelle, Tasavallan aukiolle.

Mutta onko se oikeastaan ihme, sillä näin vaikeita presidentinvaaleja ei Ranskassa ollut vielä koskaan aiemmin käyty! Mitä tehdä, jos ei todellakaan halua äänestää kumpaakaan jäljellä olevaa ehdokasta? Mielipidemittaajat olivat pitkään hyvin epävarmoja siitä, miten ensimmäisen kierroksen hävinneiden ehdokkaiden saamat äännet jakautuisivat ja kuinka moni yksinkertaisesti jäisi kotiin. Donald Trumpin yllätysvoitto ja brexit olivat saaneet ifopit ja opinionwayt varpaille. Harvinaisen moni ranskalaisista tuntui myös päättävän asiasta vasta äänestyskopissa ja lopulta panevan vaaliuurnaan tyhjän äänestyslipun.

Eihän tämä suinkaan ollut ensimmäinen kerta, kun ranskalaiset ovat joutuneet antamaan äänensä vastahakoisesti ja valitsemaan omien sanojensa mukaan hirveän ruton ja karmean koleraan välillä. Vakava paikka oli jo vuonna 2002, jolloin äärioikeisto ylsi täysin yllättäen ensimmäistä kertaa presidentinvaalien toiselle kierrokselle. Silloin se oli maanjäristys, ja ehdokkaina Marinen isä, Jean-Marie Le Pen; häntä vastassa oli maltillisen oikeiston eli gaullistipuolueen johtaja Jacques Chirac. Silloin syntyi niin sanottu tasavaltalainen rintama, *le front républicain*, pitämään tasavaltaa pystyssä. Sosialistinuoret äänestivät Chiracia

mielenosoituksellisesti pyykkipoika nenässään ja kumihanskat käsissään. Inhottava tehtävä oli kuitenkin huomattavasti helpompi kuin nyt, sillä Chirac, joka ei ollut ensimmäisen kautensa aikana ärsyttänyt ketään yhdelläkään ikävällä uudistuksella, oli tunnettu joviaalina ja hauskana heppuna yli puoluerajojen. Lisäksi moneen kertaan lausunnoistaan oikeuden tuomion saanut Jean-Marie Le Pen oli niin avoimen rasistinen ja valtionpäämieheksi sopimaton, että hänen tiensä kohti Élysée-palatsia oli useimpien mielestä pakko pysäyttää. Chirac sai huikeat 82 prosenttia äänistä.

Viisi vuotta sitten vuoden 2017 presidentinvaaleissa yhtä vahvaa tasavaltalaisrintamaa ei enää syntynyt, mutta uutta ja raikakkaana pidettyä entistä sosialistia, Macronia, ei ollut erityisen vaikea äänestää vasemmalta eikä oikealta. Macron voitti kirkkaasti ja sai vielä murskavoiton heti perään järjestetyissä kansalliskokousvaaleissa.

Mutta tällä kertaa kaikki oli toisin. Marine Le Pen on onnistunut putsamaan puolueensa niin, etteivät kaikki enää edes muista sen olevan äärioikeistopuolue, ja muuttamaan omaa imagoaan niin radikaalisti, että aiemmasta kovanaamaisesta ja hyökkäävästä puskutraktorista on tullut kissoja rakastava sinkkuäiti lähellä kansan syviä rivejä. Vielä perjantaina, viimeisenä kampanjapäivänään Le Pen antoi ymmärtää olevansa oikea äitihahmo, joka johtaisi maata viisaalla arkijärjellä. Hän oli kyennyt pikkuhiljaa tekemään sekä puolueestaan että itsestään hovikelpoiset.

Vaikka Macron ja Le Pen olivat jälleen kerran vastakkain, oli asetelma kuitenkin aivan toinen kuin viisi vuotta sitten. Silloin Le Penin vastainen rintama vielä toimi, tosin heikentyneenä muttei täysin poissa pelistä. Mutta nyt sen tilalle olikin tullut Macronin vastainen rintama. Macron, joka on tehnyt rohkeasti Ranskan

kipeästi tarvitsemia talousuudistuksia, maksaa sen nyt vasemiston haluttomuudella äänestää häntä. Hänet on leimattu etäiseksi ja ylimieliseksi "rikkaiden presidentiksi", mistä on syntynyt vaarallinen iskulause TSM, "*Tout Sauf Macron*", Kuka tahansa muu kuin Macron. Sitä hän ei onnistunut hälventämään ennen kuin ehkä hiukan ihan viime metreillä, kun vaalikampanja alkoi purra. Ukrainan sodan ja EU-puheenjohtajuuden hoitaminen veivät istuvan presidentin ajan niin visusti, ettei hän ehtinyt kampanjoi- maan kuin vaivaiset kaksi viimeistä viikkoa. Se oli suuri puute, sillä juuri kampanjoissaan Macron on usein parhaimmillaan ja onnistuikin taas olemaan lähes entisenlaisensa hymypoika kierrellessään eri puolilla Ranskaa nimenomaan hänelle vihamielisimmillä alueilla. Mutta - *mon Dieu!* - kuka voi tehdä ihmeitä kahdessa viikossa?

Varsinainen näytönpaikka tarjoutui sekä Macronille että Le Penille neljä päivää ennen ratkaisevaa vaalipäivää, kun kansalaiset istuivat nenä kiinni ruudussa seuraamassa perinteistä vaaliväittelyä kahden jäljelle jääneen presidenttiehdokkaan välillä. Tällä kertaa ylipitkä debatti kesti lähes kolme tuntia eli puoleenyöhön asti. Le Penin piti sen kuluessa osoittaa olevansa pätevää presidenttiainesta ja Macronin piti kyetä korjaamaan ylimielinen imagoinsa. Molemmat epäonnistuivat.

"Teillä ei ole sydänten monopolia!", *le monopole des coeurs*, on kuuluisin lentävä lause, joka näistä jännittävästä kahden presidentinvaalifinalistin väittelyistä on jäänyt elämään. Sen heitti aikoinaan ennen Macronia Ranskan ainoaksi keskustapresidentiksi yltänyt Valéry Giscard d'Estaing vastustajalleen, sosialistien François Mitterrandille. Tällä kertaa debatista ei jäänyt elämään edes yhtä lentävää lausetta. Se on hämmästyttävää Macronin kaltaiselta kielitaiturilta. Hän ei selvästikään ollut yhtään samassa iskussa kuin viisi vuotta aiemmin; intensiivinen pikakampanja

ympäri maata oli silminnähdessä uuvuttanut. Kyllä olisi hänenkin kannattanut levätä pari päivää Le Penin tavoin.

Le Penin puolestaan piti kyetä välttämään toistamasta viiden vuoden takaista fiaskoa, jossa hän paljastui niin kehnoksi asiaosaajaksi, että jopa hänen omat kannattajansa olivat hänelle siitä vihaisia ja hän itse harkitsi vähän aikaa jo politiikasta poistumista. Viisi vuotta aiemmin hän yritti peittää osaamattomuuttaan hyökkävällä räksytyksellä. Rauhallisena ja hymyilevänä pysynyt Macron poimi kaikki pinnat kotiin ja sai tyytyväisenä korjata vastustajansa lukuisat asiavirheet katsojien seuratussa typeryneenä.

Tällä kertaa Le Pen asteli paikalle itsevarmasti korkokengissä ja hyvin prepattuna. Siitä huolimatta hän ei tietenkään voinut pärjätä Macronille, sillä Macronin tavaramerkkejä ovat niin vahva asiaosaaminen, että hän tietää asiat paremmin kuin hänen omat neuvonantajansa, sekä loistava debattitaito perintönä filosofian loppututkinnostaan Sorbonnen yliopistossa. Macron pääsi korjaamaan vastustajaansa taas useita kertoja, mutta se ei ollut yllätys.

Marine Le Penin ehdoton tavoite oli nyt pysyä presidentillisen rauhallisena, ja siinä hän onnistuikin, mutta liian hyvin. Hän puhui välillä korostetun hitaasti, mikä varmasti oli kansan syvien rivien mieleen. Yhtä varmasti heistä monet nimittäin putosivat kärryiltä Macronin nopeassa tahdissa esittämistä talousfaktoista. Mutta uutena rauhallisen ja rakentavan keskustelun taitajana Le Pen jätti kokonaan käyttämättä kaikki ne ammuksot, joita hänellä olisi ollut takataskussaan iskeäkseen Macroniin. Macronin yllätykseksi entinen räksyttäjä päästikin vastustajansa ihan liian vähällä tämän viiden vuoden presidenttikauden jälkeen, ja taas sai Le Pen moitteita kannattajiltaan.

Mutta Le Penin vahvuus oli se, että hän onnistui vaikuttamaan sympaattiselta ja empaattiselta - missä taas Macron epäonnis-

tui täysin. Kaikki mielipidemittaukset osoittivat, että Macron selviytyi debatista asiaosaamiseltaan vahvana voittajana. Mutta siitähän ei tässä operaatiossa Macronin kohdalla ollutkaan kyse; sehän tiedettiin jo muutenkin.

Näiden presidentinvaalien kuninkaantekijänä oli 22 prosentin kannatukseen yltänyt äärivasemmiston Jean-Luc Mélenchon, jonka kannattajien suosio Macronin piti saada itselleen. Heidän joukossaan on paljon sellaisia, joita Macronin briljantit ja sujuvat vastaukset vain ärsyttivät. Debattia porukalla katsoneista Mélenchonin kannattajista joku tokaisikin: "Jos tässä täytyy äänestää Macronia, parempi olisi, jos jättäisi kuuntelematta häntä!" Kaikki tämä ei totisesti lupaa hyvää Emmanuel Macronin toiselle kaudelle.

Viisi vuotta sitten Macronin voitonjuhlassa Louvren aukiolla sijaitsevan lasipyramidin juurella uuden presidentin kävellessä aukion halki kajahti yöhön Beethovenin yhdeksännen sinfonian Oodi ilolle, joka tunnetaan myös hymninä Euroopalle. Sitä pitivät Ranskan suuret "patriootit" pyhäinhäväistyksenä. Vahvasta Eurooppa-aatteestaan tunnettu Macron toisti tämän saman häpeällisen rituaalin nyt Eiffel-tornin juurella, jonne hän saapui jälleen kävelen Eurooppa-hymnin soidessa, mutta tällä kertaa seurassaan puolisonsa Brigitte sekä lapsia ja nuoria symbolisoi massa tulevaisuutta ja nuorten asian asettamista uuden presidenttikauden keskiöön.

"Tiedän, että osa saamistani äänistä ei tukenut minua, vaan pyrki vain estämään äärioikeiston valtaannousun. Kiitän niistä äänistä. Ne velvoittavat minua", myönsi Macron voitonillan puheessaan. Se ei kuulostanut yhtään voitonriemuiselta, eikä siihen ollut aihettakaan. Nyt uuden presidenttikauden alkaessa ihan hirvittää ajatellakin, missä kaikissa keskenään ristiriitaisissa pyrkimyksissä Macronin pitäisi viiden vuoden kuluessa onnistua.

Toisaalta 44-vuotiaan Macronin saavutus on huikea. Hän on yltänyt siihen, mihin vain kaksi viidennen tasavallan presidenttiä, François Mitterrand ja Jacques Chirac, on yltänyt ennen häntä: pääsyyn toiselle virkakaudelle. Mitterrand ja Chirac onnistuivat siinä vain lupaamalla joka kerta kuun taivaalta äänestäjilleen. Gaullistitasavallan ensimmäinen sosialistipresidentti François Mitterrand oli nimenomaan se, joka meni laskemaan eläkeiän 60 vuoteen ja teki monia muitakin sosiaalisia uudistuksia miettimättä mitenkään niiden rahoittamista. Kun valtion rahakirsut olivat pian työpöyhjät, frangi devalvoitiin kolmeen kertaan, ja lopulta Ranska turvautui jopa valuuttarajoituksiin. Ei ihme, että silloinen valtiovarainministeri Jacques Delors uhkasi joka toinen viikko erota hallituksesta.

Mitterrandin jälkeen valtaan noussut gaullistipresidentti Jacques Chirac yritti tosissaan eläkeuudistusta, mutta kun maa oli ollut kuukauden lakossa kaikki pysähdyksissä ja kun bensahanatkin menivät kiinni, oli Chiracin pakko myöntää, että Ranskaa on mahdoton uudistaa. Hallitus kaatui, eikä sen jälkeen yritetty enää yhtään mitään hänen kummankaan virkakautensa aikana.

Seuraavat presidentit, Nicolas Sarkozyn ja François Hollanden, heitti kansa sivuun jo yhden kauden yritysten jälkeen. Macron välttyi samalta kohtalolta kuin ihmeen kaupalla, vaikka hän oli tarmokkaasti tehnyt työmarkkinuudistuksia ja muuta mukavaa heti virkakautensa alussa enemmän kuin edeltäjänsä yhteensä. Niiden ansiosta Ranskan jäykät työmarkkinat alkoivat Macronin kaudella toimia huomattavasti aiempaa paremmin ja tuottaa talouskasvua. Suomessa ihmetystä herätti se, että nämä meikäläisittäin pienet uudistukset olivat nekin olleet Ranskassa tekevämmät. Nyrkkisääntönä voi pitää, että Ranska tulee aina uudistuksissa muuta Eurooppaa parikymmentä vuotta myöhemmin. Nykyisessä EU:ssa ja euroalueella se on vähän harmillinen juttu.

Siihen Macron haluaisi muutoksen, mutta ranskalaisten saaminen mukaan onkin toinen juttu.

Nyt, kun näitä rivejä kirjoitan, on Macronin ensimmäinen presidenttikausi ohi ja toinen alkamassa. Vasta kohta tulevien kansalliskokousvaalien jälkeen alkaa nähdä, mitä toiselle kaudelle yltänyt uudistushaluinen presidentti kykenee oikeasti tekemään. Mutta Macronin ensimmäistä kautta voi hyvällä syyllä luonnehtia termillä *maudit*, kirottu. Puolentoista vuoden rauhallisen alun jälkeen, jolloin nuori presidentti pani tuulemaan, ilmestyivät keltaliivit ja saivat maan sekaisin, ja heidän ympärillään riehuneet anarkistit äärivasemmalta ja äärioikealta toivat tuhon ja urbaanin sissisodan Ranskan suuriin kaupunkeihin. Sitten iski koronapandemia pahasti – ja kaiken kukkuraksi syttyi Pariisiin tuhatvuotinen Notre Damen katedraalikin tuleen! Lopulta syttyi Euroopassa sota. Macronia heikompi johtaja olisi jo moiseen kaatunut.

Ennennäkemättömästä kriisikaudesta huolimatta Macron onnistui kuin onnistuikin päihittämään kaikki muut presidenttiehdokkaat. Sen seurauksena, että hän pani viisi vuotta sitten maan puoluekentän täysmyllerrykseen, hänellä on yhä käsissään maa, jonka vasemmisto on sirpaleina hajallaan, ja maltillinen oikeisto kompastuu koko ajan sisäisiin riitoihinsa etsien sosialistipuolueen tavoin epätoivoisesti pelastusta. Nyt on suorastaan herkullisen jännittävää nähdä, millaiseksi Ranskan puoluekenttä lopulta muodostuu. Tällä hetkellä se koostuu liberaalista keskustasta, kansallismielisestä oikeistosta ja hajanaisesta vasemmistosta. Viidennen tasavallan ja mahtavan gaullistipuolueen perustaja on saanut kääntyä monta kertaa haudassaan.

Elämääkin suuremman de Gaullen itselleen mittojensa mukaan teettämän perustuslain pohjalta Macronilla on länsimaisten demokratioiden laajimmat valtaoikeudet. Hänellä on

valta valita itseään miellyttävä ja häntä kuuliaisesti totteleva pääministeri ja nimittää mieleisensä hallitus. Pääministerin suurimmaksi tehtäväksi tulee nyt *la transition écologique* eli Ranskan vihreä siirtymä. Mutta Ranska ei olisi Ranska, jos kaikki lähtisi rullaamaan mukavasti.

Päinvastoin Macron lähtee toiselle kaudelleen niin pahoin aavistuksin, että hän myöntää itsekkin, ettei siitä tule yhtään rauhallisempaa kautta kuin ensimmäisestäkään. Tällä kertaa on turha odottaa edes tavanomaista sadan ensimmäisen päivän kuherruskuukautta, *lune de mieliä*. Kun oppositiossa ovat sekä äärioikeiston sinnikäs sissi Marine La Pen että tämän kannoille yltänyt äärivasemmiston ärhäkkä nokkamies Jean-Luc Mélenchon, luvassa on kovaa kyytiä. Heidän porukkansa voivat myrkyttää koko Macronin toisen kauden.

Viisi vuotta sitten Macron, entinen sosialistipuolueen jäsen, lupasi vaaliohjelmakirjassaan *Révolution*, Vallankumous, tehdä merkittäviä sosiaalisia uudistuksia, mutta tähdensi, että koska kaiken pohjana täytyy olla terve talous, hänen on pakko aloittaa maan kipeästi tarvitsemilla talousuudistuksilla. Monien mielestä hänen olisi kannattanut sujauttaa väliin muutama pienempi sosiaaliuudistuskin tahtiin tottumattomien kansalaisten järkytyksen lieventämiseksi. Poliittisesti kokemattomana sitä hän ei kuitenkaan tehnyt, ja keltaliivit pääsivät yllättämään hänet niin perinpohjin, että sen hintaa maksetaan Ranskan taloudessa vielä pitkään.

Aina vain jylläävän pandemian ja Euroopassa riehuvan sodan aikana Macronin pitäisi kakkoskaudellaan onnistua jatkamaan kesken jääneitä työmarkkina- ja talousuudistuksia, viemään läpi kauan kaivattu eläkeuudistus nostamalla eläkeikä 65 vuoteen, nostamaan ympäristö- ja ilmastoasiat kaiken keskipisteeksi, kohentamaan luvatusi kansalaisten ostovoimaa, palauttamaan

valtiontalouden budjettikuri, pysäyttämään valtionvelan kasvu, palauttamaan teollisuudenaloja halvan tuotannon maista Ranskaan, uudistamaan kaavoihin kangistunut koululaitos, ylityöllistetty oikeuslaitos sekä OECD-maiden parhaana pidetty, mutta alipalkkauksesta ja liiasta byrokratiasta kärsivä terveydenhoito, ottamaan haltuun ongelmalähiöt ja palauttamaan ne lain ja oikeuden piiriin, saamaan hallitsematon maahanmuutto kuriin...

Listaa tuskin tarvitsee jatkaa huomatakseen, millaiseen umpikujaan uudistajapresidentti uhkaa joutua muutenkin räjähdysalttiissa maassa. Charles de Gaullella jäi elämään lentävä lause mahdollisuudesta hallita maata, jossa on 365 erilaista juustoa, eikä tilanne ole suinkaan muuttunut, ei ainakaan parempaan päin. *"Ils sont fous, ces Gaulois!"* Hulluja nuo gallialaiset! tiesi jo Asterix.

Viisi vuotta sitten Macron lupasi voitonjuhlassaan tehdä Ranskasta sellaisen maan, jossa kenenkään ei enää tarvitse turvautua äärioikeistoon. Tätä lupausta hän ei ole kyennyt pitämään, pikemminkin päinvastoin. Vaaliyönä Marine Le Pen puhkui intoa lähteä edelleen ehdokkaaksi tuleviin vaaleihin. Eikä se mikään ihme ole; hänen eteenpäinmenonsa on ollut uskomatonta. Kun hänen isänsä Jean-Marie Le Pen ylitti kymmenen prosentin kannatuksen 1980-luvulla, oli se skandaali koko Euroopassa. Kun hän sitten kohautti pääsemällä presidentinvaalien toiselle kierrokselle vuonna 2002, oli hänen kannatuksensa 18 prosenttia. Viisi vuotta sitten Marine Le Pen sai 33 prosentin kannatuksen – ja nyt näissä pressanvaaleissa hän saavutti jo 43 prosenttia! Viiden vuoden päästä hänellä ei ole enää Macronia vastassaan. Jos kannatuskäyrä jatkuu samanlaisena, saattaa viiden vuoden päästä tähän asti mahdolltomana pidetty "vahinko" oikeasti toteutua ja Ranska herätä vaalipäivän jälkeen todelliseen krapulaan. Siinä on Macronin toisen kauden suurin ja mahdollises-

ti ylivoimainen haaste saada Ranska rauhoittumaan niin, ettei "vahinkoa" pääse tapahtumaan.

Gallian kukko kyllä kiekuu taas, mutta ehkä vähän säröä äänessä kuuluu niin kauan kuin äärioikeiston uhka vaanii vahvana vaaleista toiseen tässä Euroopan mahtimaassa, joka muodostaa yhdessä Saksan kanssa EU:n moottorina toimivan pari-valjakon. Muulle Euroopalle, siis Suomellekin, ei ole todellakaan yhdentekevää, mitä Ranskassa tapahtuu ja miten maata johdetaan. Silti suomalaisessa mediassa uutisoidaan nykyään yllättävän vähän Ranskasta verrattuna siihen, miten paljon sitä muissa eurooppalaisissa medioissa viikoittain näkyy.

Näiden tekstien idea syntyi juuri tarpeesta pitää meitä ajan tasalla Ranskan todellisuudesta. Mentaliteetiltaan meille suomalaisille paljon vieraampana ja "vaikeampana" maana kuin pari-valjakon toinen osapuoli Saksa, Ranska on toisaalta jäänyt etäiseksi ja toisaalta se herättää valtavasti uteliaisuutta. Siitä uteliaisuudesta olen aina saanut Suomessa osani, mutta entistäkin enemmän Macronin noustua valtaan. Vai mitä sanotte viime kesänä oululaisen herkkukaupan kassajonossa ostoksiaan pakanneesta arvokkaasta rouvashenkilöstä, joka huikkasi yllättäen suuntaani suojaileksin takaa: "Miten se Macron oikein pärjää?"

Kun aloin tehdä Macronin valtaannousun jälkeen sunnuntai-kolumneja ja esseitä Ranskasta ja EU:sta, MTV:n nettitoimitus varoitti minua odottamasta mitään suuria lukijamääriä, kun kirjoitan aiheista, jotka eivät hirveästi kiinnosta. Nyt, viisi vuotta myöhemmin, tylsät aiheeni ovat nousseet MTV:n nettikolumneista kaikkein luetuimmiksi. Kovin kauheasti en sitä ihmettele, sillä Suomessa olen aina törmännyt mitä erilaisimpiin ja erikoisimpiin Ranskaa koskeviin kysymyksiin. Yleisin kysymys koskee sitä, miten ihmeessä ranskitset pysyvät niin hoikkina, mutta hyväksi kakkoseksi on todellakin noussut Macron, hoikka poika muuten

hänkin. Heti Macronin valinnan jälkeen uudesta presidentistä ja Ranskan toilauksista kirjoittamani opus *Ranska, Macron ja minä* saattoi olla osasyylinen, mutta kyllä hänen persoonansa selvästi ihan aidosti kiehtoo ja herättää uteliaisuutta. Eihän kovin moni nouse suuren maan johtajaksi 39-vuotiaana. Macronin edeltäjä siinä suhteessa oli nimeltään Napoleon.

Nyt, kun Macronin ensimmäinen presidenttikausi, jonka aikana maailma on kääntynyt pääläelleen, on lopussa ja uusi, ehkä vähän liiankin jännittävä kausi alkamassa, on aika katsoa, mil-tä tämä kaikki on näyttänyt "Euroopan navasta" katsottuna, ja päästä ehkä hiukan sisälle gallialaiseen ajatuksenkulkuun, joka on niin pahuksen - gallialaista!

Suuret kiitokset luvasta saada käyttää eri medioiden julkaisemia tekstejä kuuluvat varsinkin MTV Uutisten päätoimittaja Ilkka Ahtiaiselle, joka ei ole erinomaisesta Saksa-asiantuntijuudestaan huolimatta ollut ollenkaan allerginen Ranskaa valottaville jutuille, ja Mona Haapsaarelle, joka vetää MTV Uutisten nettitoimistusta silkkiin verhotulla rautaisella otteella ja teki suuren työn kaivaessaan esille kaikki mahdolliset tekstit tätä opusta varten. Suuret kiitokset myös *Maaseudun Tulevaisuuden* päätoimittaja Jouni Kemppaiselle, jolle mikään aihe ei ole vieras eikä etenään gallialainen kukko, Euroopan suurimman maatalousmaan mainio tuote. Samoin suurkiitokset *Apu*-lehden päätoimittaja Marja Aarnipurolle, rössypottusiskolle, joka osaa katsoa ihailtavan avarasti Kehä III:n ulkopuolelle; ja sieltähän se Ranskakin löytyy.

Useimmat Ranskan presidentit ovat olleet *littéraires*, joko kirjallisuuden suuria harrastajia tai sen tuottajia. Georges Pompidou kokosi runoantologian, Valéry Giscard d'Estaing kirjoitti monenlaista hienoa tekstiä, myös kaunokirjallisuutta. Macronin alkuperäinen haave oli ryhtyä kirjailijaksi, ja Pariisin kustannuspiireissä liikkuu sitkeitä huhuja hänen olemassa olevasta proustilaisesta

käsikirjoituksestaan. Neljän tunnin yönillä pärjäävänä Macron sanoo löytävänsä yhä aikaa myös kirjojen lukemiselle. Mutta ehkä paras menetelmä oli François Mitterrandilla, joka luki joka ainoa ilta 20 minuuttia juuri ennen nukkumaanmenoaan. Sellaiseen pätkälukemiseen sopii tämä kirja mitä mainioimmin.

Hyviä lukuhetkiä Gallian kukkojen ja kanojen parissa! Macronia mukaellen: *Merde!* Tällä kertaa kuitenkin merkityksessä: Onnea matkaan!

Helsingissä 27. huhtikuuta 2022
Helena Petäistö
helena.petaisto@outlook.com

EMMANUEL MACRON – EUROOPAN PELASTAJA VAI NYKYAJAN NAPOLEON?

Mikä on oikein miehiään tämä Gallian kukko, josta kansainvälinen lehdistö teki hänen valtansa ensi kuukausina suosituksen kansikuvapojan otsikoiden *Europe's Saviour*, Euroopan pelastaja, *Europe's New Order*, Euroopan uusi marssijärjestys, ja *The Next Leader of Europe*, Euroopan seuraava johtaja?

AINA SIITÄ LÄHTIEN, KUN Emmanuel Macron nousi täydestä tuntemattomuudesta Ranskan presidentiksi keväällä 2017, hän on pysynyt valokeilassa, suurten debattien keskiössä ja usein keskustelun kohauttajana. Euroopan kärsiessä johtajuusvajeesta on syytä katsoa, mikä mies ”Euroopan pelastajaksi” putkahtanut ihmelapsi oikein on.

Keväällä 2016 seisoin nokatusten Ranskan hallituksen nuoren talousministerin kanssa pariisilaisen start up -klusterin aulassa. Käteltyämme hän tapitti minua metsälammen kokooilla vaaleansinisillä silmillään. Kasvot olivat ranskalaispolii-

tikolle harvinaisen avoimet, ja hän näytti oikeasti kiinnostuneena odottavan, mitä sanoisin. Ensivaikutelma Emmanuel Macronista oli hämmästyttävä. Myöhemmin kuulin, että sama tapahtuu kaikkien kanssa: Macron todella kuuluu niihin äärimmäisen harvoihin johtajiin, jotka osaavat antaa sellaisen vaikutelman, että hän todella kuuntelee. Kuningatar Elisabetilla on kuulemma sama taito.

Vuosikymmenien aikana paljon ranskalaispoliitikkoja tavanneena olin vakuuttunut sen lyhyen keskustelun perusteella, että tämä ei totisesti jää tähän, vaan tästä nuoresta ministeristä tulee vielä Ranskan pääministeri. Presidentiksi asti en sentään olisi uskaltanut lyödä hänestä vetoa. Eikä kukaan muukaan, ei edes Macron itse. Kun hän päätti lähteä hullunrohkeaan yritykseen tavoittelemaan läntisen maailman vahvinta valtionpäämiehen virkaa, hänen tarkoituksensa oli vain tehdä kasvonsa tunnetuiksi, jotta hän voisi tosissaan tavoitella virkaa viiden vuoden kuluttua.

Macron on aina kertonut, että hänen elämänsä tärkein henkilö on ollut isoäiti. Emmanuel Jean-Michel Frédéric Macron syntyi joulukuussa 1977 pohjoisranskalaisessa maakuntakaupungissa Amiensissa lääkäriperheen esikoisena. Opettajaisoäiti Manette tunnisti kolmen lapsen katraasta erityisen lahjakkaan pikku Manun ja otti tämän joka iltapäivä luokseen tarhan ja koulun jälkeen. Chopinin musiikki soi taustalla, kun juotiin kuumaa kaakaota ja luettiin ääneen Ranskan maantietoa, historiaa ja kirjallisuutta. Pikku-Manu oli nopea oppimaan ja sai lapsena valtavan tiedonjonon, joka ei ole koskaan sammunut. Myöhemmin Emmanuel Macron soitti isoäidilleen joka päivä, loppuaikoina Élysée-palatsista, kun hän oli presidentti François Hollanden talousneuvonantajana. Tasavallan presidenttinä Manette ei häntä ehtinyt enää nähdä.

Amiensissa pojan elämään astui myös toiseksi tärkein nainen, Brigitte Auzière, koulun söpö äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja, jonka tytär oli Macronin kanssa samalla luokalla. Brigitte ei koskaan opettanut Emmanuelia, mutta kotona hän sai kyllä kuulla, että tyttären luokalla oli poika, joka halusi tietää kaikesta kaiken. Kohtalo puuttui peliin, kun Macron alkoi käydä perjantai-iltaisain Auzièren vetämässä koulun näytelmäkerhossa. Presidentinvaalien jälkeen ranskalaislehtiin levisi ensimmäisen yhteisen näytelmän juliste: Näytelmä oli nimeltään *L'Épouvantail*, ohjaaja Brigitte Auzière, pääosassa Emmanuel Macron. Nimen mukaisesti pääosan hahmo oli variksenpelätin.

Skandaali vavisutti katolista maakuntakaupunkia ja molempien sukua, kun opettaja rakastui alaikäiseen oppilaaseensa. Kaikilla oli mielessä vastaava tapaus 1960-luvun Marseillem. Siellä erään oppilaan vanhemmat haastoivat naisopettajan oikeuteen, ja jouduttuaan vankilaan tämä teki siellä itsemurhan. Charles Aznavour levytti tragediasta hitti-chansonin *Mourir d'aimer*. Emmanuelin vanhemmat ottivat tapauksensa lunkimmin kuin marseillemalaiset vanhemmat omansa ja uskoivat koko jutun ennen pitkää loppuvan omaa mahdottomuuttaan. Poika lähetettiin kouluun Pariisiin. Lähtiessään Macron totesi Brigittelle: ”Kävi tässä miten kävi, sinun kanssasi minä menen naimisiin.”

Presidentinvaalikampanjan aikana Macron huomasi, että Brigittestä tuli hänelle tärkeä lisävaltti. Varsinkin naiset tulivat vaalikokouksiin vain nähdäkseen miestänsä 24 vuotta vanhemman puolison. Chanelin pääsuunnittelija Karl Lagerfeld puolestaan julisti, että Brigittellä on Ranskan kauneimmat sääret. Valokuvissa näkyy aina tummaan pukuun ja kravattiin pukeutunut arvokas valtiomies rinnallaan muodikas nainen,

joka uskalsi tuoda Ranskan ensimmäisen naisen garderoobiin minihameet ja pillihousut ja sai maan kuuluisat muotihuoneet hykertelemään. Kun amerikkalaislehdet hämmästelivät Macronin voittoa viisi vuotta liian aikaisin, totesi Brigitte huvittuneena: ”Ei, kyllähän mieheni piti heti voittaa. Kuvitelkaapa minun naamaani viiden vuoden päästä!”

Brigitten kansansuosio on pysynyt aina korkealla, sillä hän osaa lähestyä luontevasti kansaa. Hän on siis kullannarvoinen tuki miehelleen. Suuri ikäero ei tunnu olevan mikään ongelma. Ensi kertaa Macronin kutsusta Pariisiin tullessaan Yhdysvaltain presidentti Donald Trump 24 vuotta itseään nuorempi Melanie kainalossaan töksäytti Brigitten nähdessään: *You look so fit!* Tehän näytätte olevan timmissä kunnossa!

Nopealiikkeisen Macronin nousujohteinen ura valtionhallinnossa, investointipankkiirina ja sosialistipresidentin neuvonantajana johti lopulta politiikkaan. Joka etapissa hän oli aina erottunut porukan parhaana, mutta median tietoisuuteen hän pääsi, kun Pariisissa alettiin puhua Hollanden briljantista nuoresta neuvonantajasta, ”Élysée-palatsin Mozartista”. Odottamaton onnenpotku osui kohdalle, kun hallitus alkoi rakoilla, ja Hollande tarjosi talousministerin salkkua Macronille. Kumpikaan ei aavistanut, mitä siitä seuraisi. Molemmat miehet tiesivät, että taloutensa rapakuntoon päästänyt Ranska olisi pakko uudistaa, muuten se ei pääsisi koskaan nousemaan entiseen asemaansa Saksan rinnalle. Mutta miten tehdä se uudistusallergisen ja uppiniskaisen kansan kanssa?

Viimeksi Ranskaa oli vakavasti yritetty uudistaa vuonna 1995. Silloin ay-liikkeet saivat koko maan kuukaudeksi täysin pysähdyksiin, hallitus kaatui ja presidentti Jacques Chirac totesi: ”Ranskaa ei voi uudistaa.” Talousministerinä Macron sai itse nähdä, että maan poliittinen järjestelmä oli tiensä päässä.

Oikeiston ja vasemmiston ikuinen vastakkainasettelu esti kaikki uudistukset. Macron päätteli, että koko järjestelmä piti räjäyttää ja luoda tilalle uusi. Uusi kahtiajako kulkisi Eurooppa-henkisten uudistusmielisten ja kansallisiin poteroihin linnoit-tautuneiden uudistusvastaisten välillä.

Macron teki isänmurhan täysin ällikällä lyödyn Hollanden silmien alla, perusti oman poliittisen liikkeen, joka ”ei ollut oikealla eikä vasemmalla”, ja asettui sen presidenttiehdokkaaksi. Kevään 2017 presidentinvaalikampanja oli tasavallan historian uskomattomin saippuaoppera rötöksineen, skandaaleineen ja kaikkine kiemuroineen. Vanhat poliitikot toinen toisensa jälkeen kompastuivat ja eliminoituivat. Jäljelle jäivät noviisi Emmanuel Macron ja äärioikeiston Marine Le Pen. Ensin mainittu voitti.

Kun kaiken kukkuraksi Macronin uusi puolue La République En Marche, Tasavalta liikkeellä, sai ehdottoman enemmistön kansalliskokoukseen, britti- ja amerikkalaislehtien kansissa Macron oli tuossa tuokiassa ”Euroopan pelastaja” ja ”Euroopan uusi johtaja”.

Alle puolessa vuodessa hän oli Euroopan uuden järjestyksen henkilöitymä Britannian arvostetuimman asia-aika-kauslehden, *The Economistin*, kanssa. Hän sai maanosan suurimman Eurooppa-palkinnon, Kaarle Suuri -palkinnon, rohkaisuksi avata tietä Euroopan unionissa. Koko vaalikampanjansa aikana Macron oli puhunut rohkeasti Euroopan unionin tärkeydestä ranskalaisille, kun kukaan muu ei koskaan uskaltanut hiiskuakaan Brysselistä eikä sen merkityksessä Ranskan päätöksenteossa. Gallialaisillehan piti päinvastoin kehua sillä, ettei Pariisista pökkuroida Brysseliin päin, *mon Dieu!* Macron toi vaalikokouksiinsa EU-liput liehumaan Ranskan lippujen rinnalle – ja voitti siitä huolimatta. EU-komis-